

ULKOA TULEVAT VAIKUTTAJAT, OSA II

Trakehnerin käyttö

“Tyypin saaminen on jalostuksessamme hyvin tärkeää, ja sitä saa vain trakehnerilta” – Jens Meyer

Kuten The American Hanoverian

– yhdistyksen syksyn 2002 julkaisussa jo aikaisemmin kerrottiin, huomasivat saksalaiset kasvattajat toisen maailmansodan loputtua olevansa lähes katastrofaalisessa tilanteessa. Ennen sotaa oli trakehner ollut Saksassa hallitseva rotu ratsuhevoskasvatuksessa ja sitä oli käytetty hannover-jalostuksessa vain pienessä määrässä.

Sodan jälkeen hannover-kasvatus oli kuitenkin vakavasti köyhtynyt sodan aiheuttamien menetysten vuoksi, tilannetta pahensi entisestään se, että hevosia ei enää tarvittu maatöihin. Alkoikin muutoksen aikakausi.

Kun Ala-Saksissa ja Saksassa yleensäkin tuolloin jalostuksen tavoitteissa alettiin siirtyä työhevosesta moderniin ratsu- ja urheiluhevoseen, olivat Hannoveraner Verbandin ja Cellen valtionsiittolan johtajat uuden tien alussa: heidän hevostensa tuli muuttua, ei ainoastaan ulkoisesti vaan myös käyttötarkoitukseltaan; tehtiin kaukonäköinen päätös tuoda olemassa olevaan jalostusmateriaaliin ”verta” – ja sitä voitiin saada kolmella tapaa – käyttämällä englantilaista täysiveristä, trakehneria ja ranskalaista angloarabia. Koska tämän kirjoitusarjamme ensimmäinen osa käsitteli englantilaista täysiveristä valaisimme nyt trakehnerin historiaa ja käyttöä sekä esittelemme joitain jalostuksessa vaikuttaneita ja nykyään vaikuttavia trakehner-oriita.

AROGNO

Toisen maailmansodan lopussa Itä-Preussi oli kaaoksessa. Venäjän armeija miehitti aluetta eikä hevosjalostus ollut kommunistihallinnon intresseissä päällimmäisenä. Cellen valtionsiittolan johtajan Dr. Brockmannin mukaan, “trakehnerjalostus oli täysin taantunut, oriille ei löytynyt paikkaa mistään, alkoi trakehnereiden suuri exodus.

Uusi Trakehner-yhdistys oli perustettu ja suurin osa oriista oli pystytty sijoittamaan valtionsiittoloihin tai väliaikaisesti joihinkin suurempiin yksityisiin siittoloihin.

Tämä ajanjakso osui yksiin hannoverjalostukseen kaavailuiden muutosten kanssa; ja tyyppiä tuovia trakehner-oriita käytettiin hyvin paljon tässä

Trakehner-jalostuksen tavoitteena oli aina ollut ratsu armeijan käyttöön, ei työhevonen.

muutoksessa, jossa työhevosesta vähitellen muotoutui nykyaikainen urheiluhevonen.” Kotiseudullaan Trakehnenissa oli trakehnerjalostuksen tavoitteena aina ollut ratsuhevonen armeijan tarpeisiin, ei työhevonen. Trakehnerit olivat jalompia hevosia, joille arabihevosen

perintönä tulivat kaunis pää ja korkealle sijoittuneet pienet korvat. Nämä piirteet olivat nyt hannover-kasvattajienkin toivelistalla.

Eugen Wahlerin (Klosterhof Medingen) mukaan vanhemmat trakehner-oriit siirsivät tuolloin oman modernin ratsuhevostyyppinsä hannovereihin.

Abglanz

Trakehnenin valtionsiitolassa (Hauptgestüt Trakehnen) Itä-Preussissa syntyi v. 1942 kiiltävän rautias ori, jolle annettiin nimeksi värinsä mukaan Abglanz (mikä on suomeksi 'heijastus'). Abglanz polveutui maineikkaasta suvusta; emä Abendluft oli tunnettujen periyttäjien Absinthin, Absalonin ja Abendsternin täyssisko; isä kuului Dampffrossin linjaan, josta polveutuivat myös legendaariset oriit Pregel ja Donauwind.

oli veljeksistä säkäkorkeudeltaan suurin ja tuotti erityisesti estehevosiä. Oriin vaikutus on nähtävissä monissa suoritussuvuissa vielä tänäänkin. Täyssisko Zukunftin ei kerrota olleen sen enempää elegantti kuin viehättäväkään tyyppiltään tai käytökseltään, mutta se oli väsymätön hyppääjä. Tamma saavutti lähtemättömän maineen *Alwin Schockemöhlen* ratsuna esteradoilla.

Abglanzin jälkeläisille on tunnusomaista hyvät etujalat ja isänsä kaunis tyyppi. Abglanzin verilinjaa löytyy nykyään ennen muuta Absatzin isälinjassa. Otersenin ja Roydorfin siittoloissa astuessaan ori siirsi isänsä genotyypin tehokkaasti hyvin runsaslukuiseen jälkeläisjoukkoonsa.

Argentan-dynastian, joka on voimissaan vielä tänäänkin ja on eräs tärkeimmistä hannover-linjoista.

Semper Idem

Semper Idem (1946–1959) oli toinen tuon aikakauden merkittävistä trakehner-oriista. Oriin ensimmäisen jälkeläisvuosikerran joukossa oli vain seitsemän orivarsaa - niistä kuusi hyväksyttiin jalostukseen! Pojista viisi astui Cellessä ja yksi Warendorfissa. Parhaiten Semper Idem tunnetaan estehevosperiyttäjänä, sen perustama linja on nykyisistä estelinjoista menestyneimpiä. Dr. Christmann katsoo sen pojan Senderin (1959 – 1978) vaikuttaneen eniten

CAPRIMOND

HOHENSTEIN

Sodan jälkeen, v. 1946, Abglanz siirtyi Cellen valtionsiittolaan, josta se sijoitettiin aluksi Handorfin oriasemalle vuosiksi 1946 ja 1949. Tämä oriasema ei ehkä ollut sille paras sijoituspaikka, sinne se jätti vain tammajälkeläisen Abendboot, josta tuli myöhemmin Duden I:n pojan Dirigentin emänemä (Warendorfin valtionsiittolan ori). V. 1950 Abglanz siirrettiin Hechthausenin alueelle, oriasemalle jota ei enää nykyään ole olemassa. Siellä se sai alueen parhaimmat tammat. Aktionar I:n tyttären Ankerhirtin kanssa se sai kolmen samannimisen oriin veljessarjan: Abhang I, II ja III, samoin kuin täyssisaren Zukunft. Abhang III

Absatz

Abglanzin pojista vaikuttavin oli epäilemättä Absatz. Ori jätti elinaikanaan 40 hyväksyttyä orijälkeläistä, 82 ykkösluokan tammaa ja yli 400 rekisteröityä tammajälkeläistä. Absatzia pidettiin yhtenä aikansa maineikkaimmista hannover-oriista, ellei jopa kaikkien aikojen maineikkaimpana. *Bernd Eylerin* mukaan sen pojat Argentan, Arsenik, Akzent I ja II, Aktuell ja Aderlass aloittivat todellisen "Absatz-boomin".

Dr. *Ludwig Christmann* sanoo Absatzin kuuluvan niiden oriiden joukkoon, jotka ovat eniten vaikuttaneet hannovereiden tyyppin muuttumiseen modernimmaksi ja elegantimmaksi. Absatz perusti

tämän päivän hannovereihin erinomaisena estehevosperiyttäjänä. Senderin parhaana pidetty poika Spartan on kansainvälisestikin tunnetun Stakkaton isä. Stakkato on osoittanut olevansa verilinjansa aito edustaja tuottamalla suorituskyvyn testeissä hienosti menestyneitä ja jalostukseen hyväksytyjä orijälkeläisiä sekä huutokaupoissa hintaennätyksiä tekeviä erittäin laadukkaita varsoja. Semper Idemin linja jatkuu myös Salvanon ja Salemin (Sherlock Holmesin kautta) sukuhaaroissa.

Lateran

Viimeinen heti sodan jälkeen jalostusuransa aloittaneista oriista oli Lateran. Laterania käytettiin hannovereille melko paljon 1950-luvulla. Lateranissa oli paljon arabivertaa emän puolelta

ja se siirsi arabipiirteitä jälkeläisiinsä. Lateran jätti paljon orijälkeläisiä ja erittäin hyviä tammajälkeläisiä. Monet jälkeläisistä ovat menestyneet erityisen hyvin esteradoilla (esim. Lasso ja Lavendel).

1900-luvun jälkimmäinen puolisko

1960-luvun trakehner-oriista muistetaan hyvin Trautmann. Sen poika Trautgott puolestaan oli Trapperin isä. Trapper ei valitettavasti jättänyt omaa orilinjaa, ori muistetaan kuitenkin laadukkaista tammajälkeläisistään.

Consul ei aikanaan tuottanut juurikaan jalostusoriita tai menestyneitä urheiluhevosiä, mutta ori muistetaan erinomaisista tammajälkeläisistään, oriin jälkeläiset ovat myös tunnettuja ratsastettavuudestaan. Consul valittiin Vuoden trakehner-oriiksi ja Eliitti-oriiksi jalostusansioistaan. Se oli vuoden 1983 Frankfurtin DLG-shown voittajaori, se voitti myös – kahteen eri otteeseen – kansallisen ratsastettavuudestaan parhaalle hevoselle annettavan arvonimen, vuosina 1983 ja 1884. Consulin genotyyppi on nykyään korkealle arvostettu, ja erityisesti tammajälkeläistensä kautta.

Näiden merkittävien orijälkeläisten joukossa on mm. Karon, joka puolestaan on Caprimondin isä ja siten siis Hohensteinin isänisä.

2000-luku

Nyt 2000-luvulla hannover-jalostuksessa vaikuttaa useita trakehner-oriita. Heti mieleen tulevia nimiä ovat – tietysti Caprimondin ja Hohensteinin ohella - Buddenbrock, Connery, King Arthur, Hofrat, Latimer ja Distelzar.

DISTELZAR

BUDDENBROCK

Oriin jälkeläiset ovat laajaliikkeisiä ja verilinja on arvostettu yhä edelleen.

1980 ja 1990-luvuilla hannover-tammojen omistajat ryhtyivät käyttämään tammoilleen trakehner-oriita. Gelria oli puhdas trakehner ja Abglanzin pojanpoika. Se jätti erittäin hyvää tyyppiään, oriin poika Steuben – puhdas trakehner – oli myös käytössä hannover-kasvatuksessa.

Gelria ei jättänyt omaa orilinjaa, oriin jälkeläiset tunnetaan enemmän estehevosiä kuin kouluhevosiä.

Consul

Yksi tuohon aikaan paljon käytetty ori oli Consul. Consul oli puhdas polttomerkkattu trakehner, jonka isä oli täysiveriori Swazi.

Consul ja Donnerhall-tammat on osoittautunut onnistuneeksi kombinaatioksi. Esim. Diamond Dream, joka oli vuoden 1999 Hannover eliittihuutokaupan kallein hevonen, on Donnerhall-Consul -yhdistelmä, samoin kuin vuoden 1999 Hannover-oriapäivien voittajaori Don Frederico. Tämä menestyksekkääksi osoittautunut kombinaatio on tuottanut myös Cellen oriin Don Vino.

Arognon

Trakehner-ori Arognon linjan yhdistäminen hannover-tammoihin 1990-luvun alussa osoittautui toimivaksi yhdistelmäksi. Arognon jätti dominoivasti tyyppiään ja hyvää kouluhevosen ominaisuuttaan. Monet sen pojista ja pojanpojista ovat myös leimanneet hannover-kasvatusta.

Karon

Arognon poika Karon on Caprimondin isä. Karon on Neumünsterin testien voittajaori ja sai oritestistään *Ensimmäisen luokan ori* -arvon. Karonia käytettiin trakehner-jalostuksen lisäksi myös oldenburgeille. Caprimond on Karonin ensimmäistä ikäluokkaa. Caprimondin emä on *St. Prämium Stute Capri*, joka keräsi voittoja Saksan kansallisissa tammanäyttelyissä ja oli Ala-Saksin voittajatamma.

Caprimond

Caprimond on ollut erittäin tuottelias

koko jalostusoriuransa ajan. Se oli oritestissään toiseksi paras ja valittiin tyyppiltään parhaaksi oriiksi. Vuonna 1988 se valittiin Saksan ratsuhevosten mestaruuskisoissa toiseksi parhaaksi 3-vuotiaista oriista. Muutamaa viikkoa myöhemmin se voitti ylivoimaisesti oriiden suoritustestin Adelheidsdorffissa yhteispisteillä 135, kouluratsastuksesta ori sai tyrmäivät 147 pistettä. Dolf Keller valmensi oriin sen jälkeen Grand Prix –tasolle ja ratsukko voitti useaan otteeseen FEI:n kisoja. Nykyään Caprimond toimii GP-koulumestarina Klosterhof Medingenin omistajan Eugen Wahlerin tyttarelle *Theresa Wahlerille*.

Caprimond ja poikansa Hohenstein ”jättävät erinomaisen luonteensa lisäksi erittäin hyvää tyyppiään ja ratsastettavuutta.”

Hohenstein

Caprimondin suurilukuisessa jalostukseen hyväksytyssä orijälkeläisjoukossa – mukana kolme Hannover Verbandin hyväksymää oriita – tunnetuin nimi kautta aikain on Hohenstein. Kaksivuotiaana ori oli ryhmänsä paras ja kolmevuotiaana se oli yhteispisteissä Adelheidsdorfin oritestien toinen. Sen jälkeen Hohenstein oli vuokrattuna Cellen valtionsiitolaan muutaman vuoden ajaksi ja

Nyt 2000-luvulla hannover-jalostuksessa vaikuttaa useita trakehner-oriita.

toinen Bundeschampionatissa, myöhemmin Verdenin huutokaupassa siitä maksettiin ennätyskallisen korkea hinta. Hohensteinin poika

His Highness (Hohenstein-Donnerhall) oli hannover-oripäivien ykkönen marraskuussa 2002 ja vaihtoi myöhemmin omistajaa ennätyshintaan sekkin. Oriin osti Amerikan Hannover-yhdistyksen puheenjohtaja *Doug Leatherdale*..

Sekä Caprimond että Hohenstein onnistuvat parhaiten, jos hannover-tamma on tyyppiltään samankaltainen – tammät, joiden jälkeläisille toivottaisiin parempaa luonnetta, ratsastettavuutta ja tyyppiä. Molemmat oriit

CONNERY

LATIMER

Trakehner Verband myönsi Caprimondille v. 1995 *Eliitti ori* -arvon. Vuonna 1998 ori sai korkeimman Trakehner Verbandin myöntämän arvonimen : *Vuoden trakehner-ori*.

Caprimond on vaikuttanut erittäin voimakkaasti trakehner-kasvatukseen ja on jättänyt leimansa myös hannovereihin. Se on aina jättänyt jälkeläisiinsä tyyppiään ja ratsastettavuuttaan. Ei siis ihme, että Caprimond on johtanut vuodesta 1998 hannoverien tyyppi- ja ratsuhevospisteindeksiä. Kouluhevostuottamisessa Caprimond on ollut rankattuna 10 parhaan oriin joukkoon jo vuodesta 1998. Eugen Wahler sanoo, että

astuu tällä hetkellä kotonaan Klosterhof Medingenissä sekä trakehner- että hannover-tammoja. Hohenstein oli finalisti Bundeschampionatissa viisivuotiaiden oriiden ryhmässä ja on valmennettu kouluratsastuksessa Intermediare II -tasolle. Trakehner Verband myönsi oriille *Vuoden trakehner-ori* -arvon v. 2002.

Aivan kuten isänsä Caprimond, on myös Hohenstein ollut hyvin tuottoisa tyyppiään ja kouluratsastusomaisuuttaan jälkeläisilleen siirtävä jalostusori. Eugen Wahlerin mukaan ”Hohensteinista onkin tullut hannover-kasvattajien keskuudessa suosituimpi kuin Caprimond.” Hohenstein on isänä monelle Verdenin eliittihuutokaupassa myynnissä olleelle hevoselle sekä menestyneelle kilparatsulle. Oriin poika Habitus oli

ovat onnistuneet hyvin Weltmeyer- ja Donnerhall-tammojen kanssa”, kertoo Eugen Wahler.

Wahlerin mukaan Caprimond on parempi valinta korkeille, pitkäjalkaisille tammoille, kun taas Hohenstein pyrkii siirtämään jälkeläisilleen pitkiä jalkoja ja runkoa, oriin musta väri on osoittautunut dominoivaksi. Molemmat oriit jättävät jälkeläisiinsä ratsastettavuutta, miellyttävää luonnetta ja poikkeuksetta hyvää käyntiä. *Jens Meyerin* mielestä erityisesti Hohenstein antaa hannovereille ”oikeaa tyyppiä, ja hannover-tammoistahan me saamme liikettä.” Vuoden 2002 koulupuolen jalostusindekseissä Hohenstein on sijalla 5 ja toisena tyyppiä ja ratsastettavuutta mittaavissa indekseissä – toisena heti isänsä Caprimondin jälkeen!

SEURAAVA SUKUPOLVI

Viimeksi kuluneiden kolmen vuoden aikana Hannoveraner Verband on hyväksynyt useita muitakin trakehner-oriita, joiden jättämä leima alkaa näkyä jälkeläisissä. Jotta trakehner-ori saa Hannoveraner Verbandilta jalostukseenkäyttöluvan, täytyy sen olla

”tyypiltään oikeanlainen, ja sen tulee pystyä parantamaan tyyppiä. Oriilla on oltava hyvä pään muoto, niska ja ylälinja ja elastiset liikkeet. Nykyisin oriilta vaaditaan myös keskivertoa paremmat urheiluväsen ominaisuudet. Hannovereille hyväksyttävän oriin pitää pystyä lisäksi sopeutumaan kouluratsastuksen kurinalaisuutta vaativiin sääntöihin.” Eugen Wahlerin mukaan hannover-jalostukseen hyväksyttävän oriin tärkeimmät ominaisuudet ovat ”tyyppi, polveutuminen ja erinomaiset askellajit.”

Musta ori Buddenbrock oli aikoinaan menestynyt kenttähevonen ja on sittemmin vuokrattu Cellen valtionsiittolaan. Buddenbrockin poika Connery on niin ikään

Cellen oriita. Buddenbrock on myös isänä v. 2001 jalostusoikeuden saaneelle oriille King Arthur. King Arthur astuu tällä hetkellä maineikkaassa Vorwerkin oldenburg-siittolassa ja on äskettäin vuokrattu myös hannover-jalostukseen Hannoveraner Verbandin toimesta.

Caprimondin ja Hohenseinin ohella Klosterhof Medingenin oriita ovat niin ikään hannovereille hyväksytyt Latimer ja Distelzar. Latimer on Saksan mestari vuodelta 2000, sen isä on hannover-hyväksytty St. Cloud, emänisä on Caprimond.

Ulkopuolelta tulevien oriiden käyttäminen hannover-jalostuksessa on osoittautunut onnistuneeksi yhtälöksi. Monet näistä oriista jättävät pysyvän jälkensä kasvatukseen. Meidän hannover-kasvattajien on pidettävä tarkasti huolta oman rotumme hannoverin erityispiirteistä. Pitkällä aikavälillä katsottuna pysyvin trakehnerin tuoma piirre on jalous ja parannus tyyppiin. ■

Kirjoittaja haluaa kiittää kaikkia tämän artikkelin laatimisessa avustaneita. Erityiskiitoksensa hän osoittaa Eugen Wahlerille Klosterhof Medingeniin, Dr.

Axel Brockmannille Cellen valtionsiittolaan, Dr. Ludwig Christmannille ja Monika Meyerille Hannoveraner Verbandiin, Jens Meyerille, Bernd Eylersille, Judy Hedreenille ja australialaiselle hevoslehdelle *The Horse Magazinelle*.

Kirjoitussarjan “Ulkoa tulevat vaikuttajat” osa III käsittelee holsteineria.

Tämä artikkeli on hannovereiden verilinjoja käsittelevän kirjoitussarjan toinen osa. Jos olet kiinnostunut tietyistä linjasta, josta haluat tietää enemmän, ota yhteyttä AHS:n keskustuimistoon.